

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

“CHOOSE FOR THE FUTURE” หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาตาม ความถนัดของผู้เรียนภายใต้แนวคิด อนาคตเลือกได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

จัดทำโดย

นายปิยพงษ์ กระเวณกิจ
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนพรตพิทยพยัต

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 ฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 และ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562 มาตรา 22 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 ที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ พัฒนาผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของการเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาด้านพหุปัญญา ตามความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงชาติ ศาสนา ศิลปะ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม กีฬา ความปลอดภัย และความเสมอภาคทางการศึกษารวมทั้งมีสมรรถนะที่สำคัญและจำเป็นต่อโลกยุคใหม่ โดยเฉพาะนโยบาย ข้อ 2 การยกระดับคุณภาพการศึกษา 2.1) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้สู่สมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ไปสู่การปฏิบัติอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อสร้างสมรรถนะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ให้กับผู้เรียน 2.2) จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียน โดยเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2566) และ ข้อ 4 การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน 4.3) พัฒนาสมรรถนะอาชีพที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ โดยการ Re-skill Up-skill และ New skill เพื่อให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมีการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

โรงเรียนพรตพิทยพยัต เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 มีจำนวนนักเรียน 2,965 คน เป็นโรงเรียนย่านชานเมืองกรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่ลาดกระบัง ประชากรในย่านนี้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขายและทำงานในนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบังเป็นหลัก เมื่อนักเรียนจบการศึกษาจากโรงเรียนพรตพิทยพยัต ส่วนหนึ่งจะเข้าสู่มหาวิทยาลัยเพื่อต่อยอดด้านการศึกษา และอีกส่วนหนึ่งจะเข้าสู่การประกอบอาชีพตามความถนัดและความสนใจรวมทั้งพื้นฐานครอบครัวของนักเรียน แต่เมื่อนักเรียนจบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) พบว่านักเรียนยังไม่สามารถต่อยอดหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้เข้ากับสิ่งที่นักเรียนจะไปเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัยหรือประกอบอาชีพตามที่นักเรียนได้คาดหวังได้ ทำให้เมื่อนักเรียนเข้าสู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในหลักสูตรเดิม (กลุ่มการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มการเรียนศิลป์คำนวณ กลุ่มการเรียนศิลป์ภาษา) ซึ่งไม่ตรงกับสิ่งที่นักเรียนคาดหวังได้ ทำให้อยู่ในสภาพที่ยอมจำทนต้องเรียนเพื่อให้จบการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อจะได้เปลี่ยนกลุ่มการเรียนในสิ่งที่ตนเองต้องการ ทำให้เกิดปัญหานักเรียนเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียน เรียนไปวันๆ และเริ่ม

มีปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าวเกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียน จากการทำการศึกษาของกลุ่มบริหารวิชาการ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นว่าได้เรียนในกลุ่มการเรียนรู้ที่ไม่กดดันและไม่มีความจำเพาะทางในด้านการประกอบอาชีพ และเมื่อจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนไม่สามารถต่อยอดจากสิ่งที่นักเรียนได้เรียนมา และเป็นผลต่อความเชื่อมั่นของนักเรียนและผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนลดลงตามไปด้วย

จากการศึกษาของกลุ่มบริหารวิชาการ โรงเรียนพรตพิทยพยัต จึงได้ดำเนินการศึกษาถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจนได้แนวทางในการแก้ไขได้แก่การปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความหลากหลาย และปรับปรุงกลุ่มการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพและความสนใจของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาในทุกด้าน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบการวิจัยในสถานศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนภายในโรงเรียน และนักเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไปแล้ว 4 ปี จนได้กลุ่มการเรียนรู้ในหลักสูตรสถานศึกษาภายใต้แนวคิดที่ว่า อนาคตเลือกได้ (Choose for the future) ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เลือกกลุ่มการเรียนรู้เอง ใน 16 กลุ่มการเรียนรู้ ตามความถนัดและความสนใจ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2566 เป็นต้นมา

ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนทุกคนที่ผ่านการเรียนโดยหลักสูตรสถานศึกษาที่มีกลุ่มการเรียนรู้แตกต่างกันได้รับการส่งเสริมพัฒนาในรูปแบบที่ตนเองถนัดและสนใจ รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านอาชีพ และสามารถต่อยอดความรู้ที่ได้รับในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในระดับที่สูงขึ้นโดยไม่ต้องปรับเปลี่ยนกลุ่มการเรียนรู้ พร้อมทั้งได้รับการส่งเสริมด้านทักษะในการเรียนรู้และการประกอบสัมมาอาชีพในอนาคตด้วย

วัตถุประสงค์

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาตามความถนัดของผู้เรียนที่หลากหลาย
2. นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมด้านพัฒนาผ่านหลักสูตรสถานศึกษาตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน และสามารถต่อยอดการเรียนรู้จากกลุ่มการเรียนรู้ที่นักเรียนเลือก และเกิดทักษะอาชีพตามที่ตนเองต้องการได้

เป้าหมายของการดำเนินการ

1. นักเรียนทุกคนที่ผ่านการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองและสามารถต่อยอดในการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น
2. นักเรียนทุกคนที่ผ่านการเรียนรู้จากหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาได้รับการฝึกฝนทักษะอาชีพตามความสนใจและสามารถนำทักษะไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ
3. นักเรียนที่ผ่านการศึกษาค้นคว้าความถนัดของตนเองในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้เลือกเรียนในกลุ่มการเรียนรู้ที่ตรงตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนเอง ภายใต้แนวคิด อนาคตเลือกได้ (Choose for the future) โดยมีครูคอยแนะนำอย่างใกล้ชิด

เนื้อหา

วิธีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาตามความถนัดของผู้เรียนภายใต้แนวคิด อนาคตเลือกได้ (Choose for the future)

ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ให้ส่งเสริมพหุปัญญาตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนนั้น กลุ่มบริหารวิชาการได้ดำเนินการศึกษา และรวบรวมข้อมูลผ่านการวิจัย (Research) ในระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษาแม้เป็นการวิจัยเชิงสถิติแบบไม่เป็นทางการ แต่ผลที่ได้กลับสะท้อนสภาพปัญหาของโรงเรียนเป็นที่ยอมรับและเข้าใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน จึงเกิดความร่วมมือในการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความหลากหลายของกลุ่มการเรียนรู้ มีวิธีในการดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาสภาพโดยทั่วไปของการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลใช้กระบวนการวิจัย (Research) เป็นฐานทั้งข้อมูลเชิงสถิติ (จากแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่าน Google form) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (จากการสัมภาษณ์นักเรียนปัจจุบัน และนักเรียนที่จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าการเรียนในหลักสูตรสถานศึกษาแบบเดิมไม่สามารถต่อยอดการเรียนรู้เข้าสู่ระดับมหาวิทยาลัยหรือประกอบอาชีพได้ อาทิเช่น นักเรียนคนหนึ่งมีผลการเรียน 4.00 ต่อภาคเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ต้องการเรียนด้านเทคโนโลยีอาหาร เมื่อขึ้นระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีกลุ่มการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเลือกเรียนกลุ่มการเรียนรู้วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนต่อยอดในระดับที่สูงขึ้นเป็นผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนและต้องทนเรียนให้จบการศึกษา เป็นต้น

2. นำผลการวิจัย (Research) มาร่วมกันหากระบวนการ แนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกันโดยใช้คณะกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนพรตพิทยพยัต ซึ่งโดยปกติคณะกรรมการบริหารวิชาการ จะมีกำหนดประชุมร่วมกันในทุกสัปดาห์ เมื่อมีการวิจัยดังกล่าวคณะกรรมการบริหารวิชาการทุกท่านได้เสนอแนวคิดข้อหาหรือถึงแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งในกระบวนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมีกระบวนการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่ส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนอยู่ร่วมด้วย เพื่อสนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาในด้านที่ถนัดและสนใจของตนเองอีกทั้งยังเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้กระบวนการเชิงวิชาการเข้ามาร่วมด้วย

3. ลงข้อสรุป ในด้านปัญหาของการจัดการเรียนการสอน/พฤติกรรมของนักเรียน และแนวทางแก้ปัญหาด้านหลักสูตรสถานศึกษาแบบเดิมที่ประกอบด้วยกลุ่มการเรียนรู้วิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ กลุ่มการเรียนรู้ศิลป์คำนวณ และกลุ่มการเรียนรู้ศิลป์ภาษา โดยนำข้อมูลที่ได้จากการลงข้อสรุปเสนอผู้อำนวยการสถานศึกษา ในรูปแบบรายงานการประชุมของกลุ่มบริหารวิชาการ ซึ่งผู้อำนวยการสถานศึกษาได้สั่งการให้ดำเนินการออกแบบและร่างการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เกิดความร่วมมือ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ จุดเน้นต่างๆ โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) เป็นแกน

4. ศึกษาดูงานยังสถานศึกษาที่มีกลุ่มการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อาทิเช่น โรงเรียนโพธิสารพิทยากร โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ฯลฯ และเนื่องด้วยโรงเรียนพรตพิทยพยัต ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมนักเรียนค่อนข้างน้อยและมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนในระดับที่สูงกว่าค่ามาตรฐานโดยนำคณะกรรมการบริหารงานวิชาการเข้าร่วมในการศึกษาดูงาน

5. เสนอขอแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาโรงเรียนพรตพิทยพยัต ปีการศึกษา 2566 ตามคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ที่ 240/2566 เพื่อให้การบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

6. ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลโดยใช้กระบวนการวิจัย (Research) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2562 - ปีการศึกษา 2565 รวมจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมวิจัยทั้งสิ้น 10 ปีการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลความคาดหวังและความต้องการในกลุ่มการเรียนรู้ของสถานศึกษา ซึ่งจะได้ออกแบบหลักสูตรสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ภายใต้แนวคิดที่ว่า อนาคตเลือกได้ (Choose for the future)

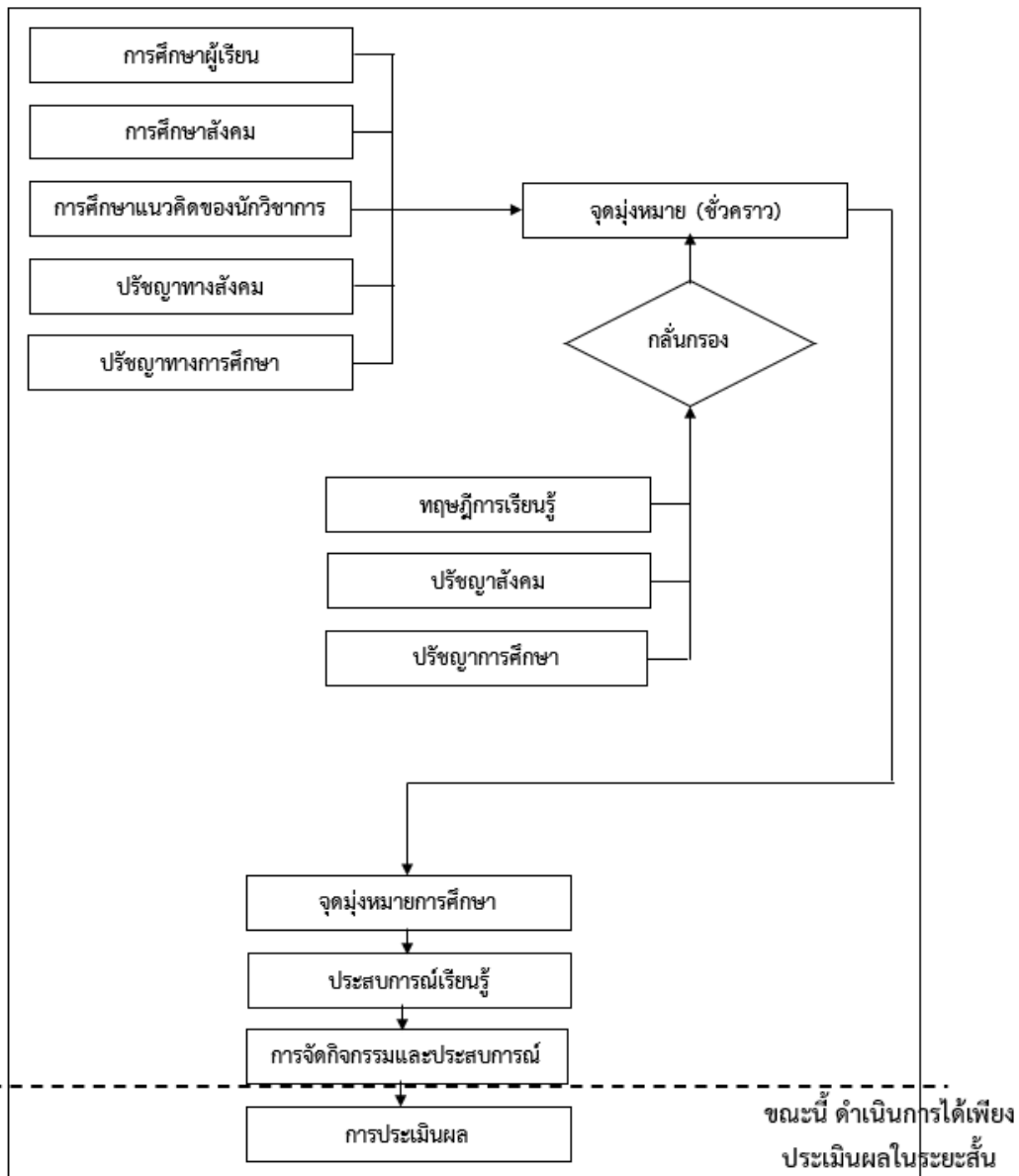
7. ประชุมคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) เป็นแกน และสอดคล้องหลักสูตรสาระท้องถิ่นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 รวมถึงสภาพบริบทของโรงเรียนพรตพิทยพยัตอีกด้วย จนเกิดเป็นกลุ่มการเรียนรู้ทั้งสิ้น 16 กลุ่มการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ 3 กลุ่มการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

8. ดำเนินการตามขั้นตอนของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ ซึ่งมีจุดเด่นที่การศึกษาวิเคราะห์สิ่งกำหนดหลักสูตร ได้แก่ การศึกษาสังคม การศึกษาผู้เรียน การศึกษาแนวคิดของนักวิชาการ ปรัชญาการศึกษา แล้วนำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมายการศึกษา ชั่วคราว จากนั้นใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ ปรัชญาสังคม และปรัชญาการศึกษามากลั่นกรองจุดมุ่งหมายอีกครั้ง จนกระทั่งได้จุดมุ่งหมายที่แท้จริง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาหลักสูตร และเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปสู่การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ต่อไป (มารุต พัฒนา, 2567) โดยให้ครูเป็นผู้มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรเนื่องจากมีความใกล้ชิดกับนักเรียนสามารถรับฟังปัญหาและความต้องการของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทาบ่า (Taba, 1962) กล่าวว่า ครูผู้สอนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วยโดยสะท้อนสภาพของหลักสูตร คือ แผนการจัดการเรียนรู้ (Plan for Learning) มีหลักการว่า 1) ยุทธวิธีการสอนและประสบการณ์เรียนรู้เป็นเครื่องกำหนดขอบเขต (Scope) สถานการณ์ เงื่อนไขการเรียนรู้ ครูต้องกำหนดรูปแบบการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับลำดับการเรียนรู้ 2) ยุทธวิธีการสอนต้องหลอมรวมหลายสิ่งไว้ด้วยกัน ซึ่งก็คือการส่งเสริมพหุปัญญาในการจัดการเรียนการสอน

9. นำหลักสูตรเข้าขอความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกาศใช้หลักสูตร โดยโรงเรียนพรตพิทยพยัตได้เริ่มดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2566 ที่ผ่านมา

10. ประเมินการใช้หลักสูตรระยะสั้นเพื่อปรับปรุงพัฒนาได้อย่างทันท่วงทีเพื่อนำไปหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาตามความถนัดของผู้เรียนภายใต้แนวคิด อนาคตเลือกได้ (Choose for the future)

แผนภาพ การประยุกต์ใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (มารุต พัฒนาผล, 2567)

ผลสำเร็จพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาตามความถนัดของผู้เรียนภายใต้แนวคิด อนาคตเลือกได้ (Choose for the future)

โรงเรียนพรตพิทยพยัต ได้ดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2566 จนถึงปัจจุบัน ปีการศึกษา 2567 ขณะได้ใช้มาแล้วทั้งสิ้น 2 ปีการศึกษา โดยหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) มี 2 ระดับชั้น ได้แก่

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3)

1.1 กลุ่มการเรียนรู้เน้นวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 6 ห้อง ในกลุ่มการเรียนรู้นี้จะได้เรียนในรายวิชาพื้นฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และในรายวิชาเพิ่มเติมนักเรียน จะได้รับการส่งเสริมพหุปัญญาในด้านการคิดคำนวณ และทักษะกระบวนการทางทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้

นักเรียนที่สนใจในกลุ่มการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ได้เลือกเรียนและได้รับการส่งเสริมในด้านนี้

1.2 กลุ่มการเรียนรู้ที่เน้นคณิตศาสตร์และภาษา จำนวน 4 ห้องเรียน ในกลุ่มการเรียนรู้นี้จะได้เรียนในรายวิชาพื้นฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และในรายวิชาเพิ่มเติมนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมพหุปัญญาในด้านการคิดคำนวณ และทักษะด้านภาษาในการสื่อสาร เพื่อให้ นักเรียนที่สนใจในกลุ่มการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเรียนรู้ด้านธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ และภาษาศาสตร์ ได้เลือกเรียนและได้รับการส่งเสริมในด้านนี้

1.3 กลุ่มการเรียนรู้ที่เน้นภาษาศาสตร์ และทักษะด้านอาชีพ จำนวน 3 ห้องเรียน ในกลุ่มการเรียนรู้นี้ได้เรียนในรายวิชาพื้นฐานตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และในรายวิชาเพิ่มเติมนักเรียนจะได้รับการส่งเสริมพหุปัญญาในด้านทักษะการสื่อสาร และได้รับการฝึกสมรรถนะด้านอาชีพต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนที่สนใจในกลุ่มการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการเรียนรู้เฉพาะทางด้านภาษาและทักษะการประกอบอาชีพ ได้เลือกเรียนและได้รับการส่งเสริมในด้านนี้

ทุกกลุ่มการเรียนรู้ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในหลักสูตรสถานศึกษา ได้ส่งเสริมพหุปัญญาของนักเรียนพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้เต็มที่ โดยแนวคิดนี้อิงตามทฤษฎีของ Howard Gardner (1983) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแต่ละคนมีความถนัดและความสามารถที่หลากหลายแตกต่างกันออกไปเพื่อให้ นักเรียนได้รับการสำรวจความต้องการ และความถนัดของตนเอง และได้ดำเนินการออกแบบการจัดการเรียนการสอนให้ มีลักษณะ ดังนี้

- 1) วิเคราะห์และทำความเข้าใจความถนัดของนักเรียน
- 2) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 3) ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย
- 4) สนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นส่วนตัว
- 5) ใช้การประเมินที่หลากหลาย
- 6) กระตุ้นการทำงานเป็นกลุ่ม
- 7) สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6)

การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพมีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) มีรูปแบบของกลุ่มการเรียนรู้ดังนี้

2.1 กลุ่มการเรียนรู้ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ (Science and Mathematics Special Programs) การส่งเสริมการเรียนรู้พหุปัญญาในกลุ่มการเรียนรู้ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์สามารถทำได้โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นวิชาการเฉพาะด้าน เช่น วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยการปรับวิธีการสอนและกิจกรรมให้ครอบคลุมและพัฒนาแบบพหุปัญญา ช่วยให้การเรียนการสอนมีความหลากหลายและเข้ากับความสามารถที่แตกต่างกันของนักเรียน ทำให้พวกเขาสามารถพัฒนาทักษะและศักยภาพของตนได้เต็มที่มากขึ้น

2.2 กลุ่มการเรียนรู้ห้องเรียนพิเศษ Individualized Education Plan (IEP) การส่งเสริมการเรียนรู้พหุปัญญา ใช้วิธีที่ดีในการให้การศึกษาแบบเหมาะสมและตอบสนองความต้องการเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน โดย IEP จะเน้นที่การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความต้องการและศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน

2.3 กลุ่มการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สุขภาพ (Health Sciences) มีการส่งเสริมพหุปัญญาเพื่อช่วยให้นักศึกษามีความหลากหลายและครอบคลุมทักษะที่หลากหลายซึ่งสำคัญต่อการทำงานในสาขานี้ ซึ่งประกอบไปด้วยหลายด้านของพหุปัญญา เช่น ความฉลาดทางวิทยาศาสตร์ การสื่อสาร การคิดเชิงวิเคราะห์ และทักษะการเคลื่อนไหว

2.4 กลุ่มการเรียนรู้วิศวกรรม-สถาปัตยกรรม มีการส่งเสริมการเรียนรู้พหุปัญญาในกลุ่มการเรียนรู้เพื่อช่วยนักเรียนพัฒนาทักษะที่หลากหลายและครบถ้วนในสาขานี้ โดยการบูรณาการแนวทางการสอนที่หลากหลายจะช่วยให้ตอบสนองต่อความถนัดและความสนใจของนักเรียนได้ดีขึ้น

2.5 กลุ่มการเรียนรู้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีการส่งเสริมการเรียนรู้พหุปัญญาเพื่อช่วยให้นักศึกษาในสาขานี้มีความหลากหลายและครอบคลุมทักษะที่หลากหลาย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.6 กลุ่มการเรียนรู้ธุรกิจการค้าสมัยใหม่ (Modern Business Commerce) มีการส่งเสริมการเรียนรู้พหุปัญญาเพื่อช่วยให้นักศึกษาในสาขานี้ครอบคลุมหลายด้านและตอบสนองต่อความถนัดที่หลากหลายของนักเรียน รวมถึงการพัฒนาทักษะที่สำคัญต่อการทำงานในธุรกิจการค้ายุคใหม่ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูล, การสื่อสาร, การคิดเชิงกลยุทธ์ และการใช้เทคโนโลยี

2.7 กลุ่มการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ มีการส่งเสริมการเรียนรู้พหุปัญญาเพื่อช่วยนักเรียนพัฒนาทักษะที่หลากหลายและปรับใช้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ในบริบทที่หลากหลาย

2.8 กลุ่มการเรียนรู้มนุษยศาสตร์ (ภาษาจีน)

2.9 กลุ่มการเรียนรู้มนุษยศาสตร์ (ภาษาฝรั่งเศส)

2.10 กลุ่มการเรียนรู้มนุษยศาสตร์ (ภาษาไทย)

2.11 กลุ่มการเรียนรู้มนุษยศาสตร์ (ภาษาญี่ปุ่น)

กลุ่มการเรียนรู้มนุษยศาสตร์ ทั้ง 4 ภาษา เน้นส่งเสริมพหุปัญญาเพื่อช่วยการพัฒนาทักษะทางภาษาและการสื่อสาร การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการวิเคราะห์ ไม่เพียงแต่เพิ่มพูนความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรม แต่ยังส่งเสริมพหุปัญญาที่หลากหลายทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการทำงานร่วมกันในระดับที่สูงขึ้น

2.12 กลุ่มการเรียนรู้วิจิตรศิลป์วิเทศสร้างสรรค์ (Creative International Fine Arts) มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมพหุปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในหลายด้าน อาทิ การพัฒนาทักษะศิลปะและการสร้างสรรค์ การเข้าใจวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ศิลปะ การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน การพัฒนาทักษะการจัดการและการวางแผนให้มากขึ้น

2.13 กลุ่มการเรียนรู้ในกลุ่มการกฎหมายและการปกครองมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมพหุปัญญา ซึ่งจะช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถที่หลากหลายของนักเรียน

2.14 กลุ่มการเรียนรู้การท่องเที่ยวและบริการ (Tourism and Hospitality) มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมพหุปัญญา เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในหลายด้าน อาทิ การพัฒนาทักษะการสื่อสารและการบริการ การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา การส่งเสริมทักษะการบริหาร

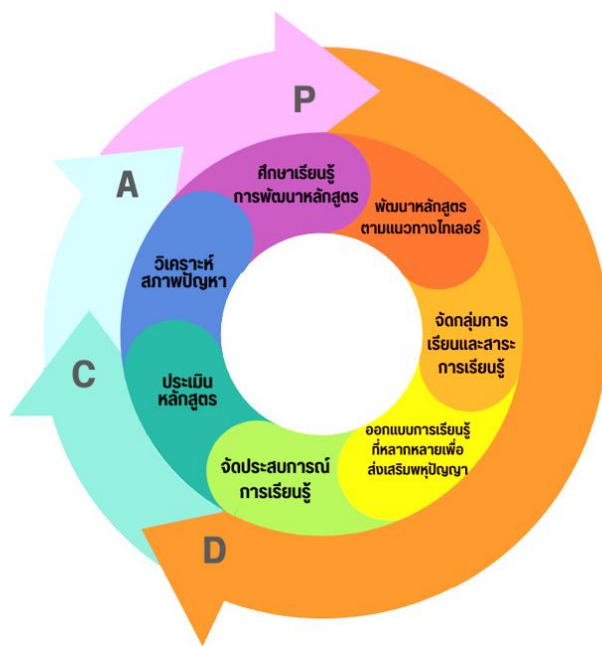
ทรัพยากรและการเงิน การส่งเสริมความเข้าใจในสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืนทำให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่ครอบคลุมและพร้อมสำหรับการทำงานในบริษัทที่หลากหลายมากขึ้น

2.15 กลุ่มการเรียนรู้นวัตกรรมการผลิตอาหาร (Food Innovation) มีการส่งเสริมพหุปัญญาเพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในหลากหลายด้าน อาทิ การพัฒนาทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์และการแก้ปัญหา การเพิ่มพูนความเข้าใจในตลาดและความต้องการของผู้บริโภค การส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโภชนาการเพื่อประยุกต์ให้ครอบคลุมในบริบทต่างๆ ได้มากขึ้น

2.16 การเรียนในกลุ่มกีฬาและนันทนาการ (Sports and Recreation) มีการส่งเสริมพหุปัญญาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียนในหลายด้าน เพื่อให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง อาทิ การพัฒนาทักษะทางกายภาพและการเคลื่อนไหว การส่งเสริมการคิดเชิงกลยุทธ์และการวางแผน การเพิ่มพูนทักษะการทำงานร่วมกันและการเป็นผู้นำ การพัฒนาความรู้เกี่ยวกับสุขภาพและโภชนาการเพื่อประยุกต์ให้ครอบคลุมในบริบทต่างๆ ได้มากขึ้น

จึงผลการจัดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาตามความถนัดของผู้เรียนภายใต้แนวคิด อนาคตเลือกได้ (Choose for the future) สามารถสรุปวิธีการและกระบวนการทำงานได้ดังแผนภาพนี้

แผนภาพวิธีการดำเนินงาน พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาตามความถนัดของผู้เรียนภายใต้แนวคิด อนาคตเลือกได้ (Choose for the future)

PLAN : P

1. ศึกษาเรียนรู้การพัฒนาหลักสูตร

DO : D

1. พัฒนาหลักสูตรตามแนวทางของไทเลอร์
2. จัดกลุ่มการเรียนรู้และสาระการเรียนรู้
3. ออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมพหุปัญญา
4. จัดประสบการณ์เรียนรู้

CHECK : C

1. ประเมินหลักสูตร

ACT : A

1. วิเคราะห์สภาพปัญหา

บทสรุป

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมพหุปัญญา ตามความถนัดของผู้เรียน ภายใต้แนวคิดอนาคตเลือกได้ (Choose for the future) ตั้งแต่ดำเนินการเป็นระยะเวลารวม 2 ปี ตั้งแต่เริ่มต้นวิจัย (Research) จนถึงการประกาศใช้ในปีปัจจุบัน และมีได้มีการประกาศใช้หลักสูตรจึงสรุปผลการพัฒนาได้ดังนี้

1. ได้รับการนำเสนอของผลงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2
2. ได้รับการประกาศให้เป็นโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมนำร่องของกรุงเทพมหานคร รุ่นที่ 1
3. ได้รับเป็นสถานที่จัดทำการวิจัยร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในพื้นที่นวัตกรรมนำร่อง กรุงเทพมหานคร โดยได้รับคอมพิวเตอร์จำนวน 41 เครื่องเพื่อใช้ในการวิจัย
4. ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาครอบครัวพอเพียงสู่สถานศึกษาและชุมชน จำนวน 6 ด้าน
5. ได้รับความร่วมมือจากสถาบันส่งเสริมการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเข้าเป็นโรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมเพื่อให้นักศึกษามีงานทำ ปีการศึกษา 2566
6. ได้รับความสนใจในการลงนามความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาชั้นนำเพื่อให้ความร่วมมือในการส่งเสริมด้านพหุปัญญาและการส่งนักเรียนเข้ารับการศึกษามากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

1. เชิงปริมาณ

นักเรียนทุกคนที่ใช้หลักสูตรสถานศึกษาได้รับการส่งเสริมด้านพหุปัญญาตามความถนัดและความสนใจของนักเรียนส่งผลให้นักเรียนที่ใช้หลักสูตรรู้เป้าหมายของการเรียน และแนวทางต่อยอดในการเรียนหรือการประกอบอาชีพในอนาคต โดยเรียนในสิ่งที่สนใจ จากการสังเกตพฤติกรรมและการประชุมคณะกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียน พบว่า ปัญหาที่นักเรียนโดดเด่นเนื่องจากการเบื่อหน่ายในการเรียนลดลงเป็นอย่างมาก และผลสืบเนื่องตามาคือปริมาณนักเรียนที่ได้รับอนุมัติผลการเรียน มส ในภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2566 มีจำนวนนักเรียนน้อยกว่าในภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา 2566 อย่างมีนัยสำคัญ

2. เชิงคุณภาพ

ผลการประเมินย่อยจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในด้านพหุปัญญาและพฤติกรรม การเรียนของนักเรียนสามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่สำคัญในหลายด้านที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะและความสามารถของนักเรียน โดยใช้กระบวนการสัมภาษณ์ครูผู้สอนและการประเมินผลในชั้นเรียน ดังนี้

2.1 การพัฒนาทักษะและความสามารถเฉพาะด้าน พหุปัญญาที่หลากหลายโดยนักเรียน แสดงความสามารถที่เด่นในประเภทพหุปัญญาที่ต่างกักัน

2.2 การใช้พฤติกรรมการเรียนรู้ การมีส่วนร่วมและความกระตือรือร้น โดยนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยนักเรียนแสดงทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินผลในระดับที่สูงขึ้น

2.4 ความสามารถในการตั้งเป้าหมายและความพยายาม การตั้งเป้าหมายส่วนตัว โดยนักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ส่วนตัวและความพยายามในการบรรลุเป้าหมายเหล่านั้น การติดตามและประเมินผล ซึ่งนักเรียนสามารถติดตามความก้าวหน้าและทำการปรับปรุงการเรียนรู้ตามผลประเมินที่ได้รับ

อ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- มารุต พัฒผล. (2567). รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย. กรุงเทพฯ. : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. (2566). คำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่ 240/2566. กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
- Gardner, H. (1983). Frames of Mind: The Theory of Multiple Intelligences. Basic Books.
- Taba H. Curriculum Development : theory and Practice (New York : Harcourt Brace and World, 1962: 12 – 13)